

Jüri Kõre
IRL fraktsiooni esimees

Teie 04.12.2014
Meie 17.12.2014 nr 1-5/26944

**Vastus arupärimisele seoses Tartu
jäätmekäitluses toimunud ümberkorraldustega**

Lugupeetud Jüri Kõre

Esitasite Tartu Linnavalitsusele arupärimise seoses jäätmekäitluses toimunud ümberkorraldustega. Linnamajanduse osakond tegi seoses Teie kirjaga järelepärimise MTÜle Eesti Taaskasutusorganisatsioon. Alljärgnevalt anname vastused Teie arupärimises esitatud küsimustele.

1. Pakendiseaduse järgi määratakse kogumiskohad kindlaks taaskasutusorganisatsiooni ja kohaliku omavalitsuse organi vahel sõlmitavas kirjalikus lepingus. Sõltumata muudest lepingutingimustest sätestab seadus, et leping peab garanteerima igas kogumiskohas kõigi pakendimaterjali liikide kogumise. Erinevalt varasemast ei ole käesoleval ajal võimalik kogumiskohtadesse kõiki pakendi liike üle anda. Palun selgitage, miks linnavalitsus nõustus sellise, taaskasutust takistava, lepingu sõlmimisega.

Seoses MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon konteineripargi vahetumisega Tartus ei ole avalikes kogumispunktides vähenenud üleantavate pakendijäätmete liikide arv – uutesse konteineritesse tuleb paigutada segapakendeid ja paberpakendeid. Seoses MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon poolsete ümberkorraldustega on lisandunud Tartusse 16 pakendite kogumispunkti, kuhu saab üle anda kõiki liiki (paber-, klaas- ja segapakend) pakendeid.

Viitate oma arupärimises pakendikonteinerite avade suurusele. Tartus tegutseb kolm taaskasutusorganisatsiooni: MTÜ Eesti Pakendiringlus, OÜ Tootjavastutusorganisatsioon ja eelnevalt juba nimetatud MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon. Organisatsioonid on paigutanud linna konteinerid, mille avad on järgmiste mõõtudega:

1. MTÜ Eesti Pakendiringlus
 - 1.1. ümar ava läbimõõduga 23 cm
 - 1.2. kandiline ava 15 x 47 cm
 - 1.3. kandiline ava 16 x 93 cm
2. OÜ Tootjavastutusorganisatsioon
 - 2.1. ümar ava läbimõõduga 17 cm
3. MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon
 - 3.1. uued silindrid, ava suurus 19 x 38 cm (varem Tartus olnud MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon segapakendikonteinerite avad olid 15 x 45 cm)

Eelnevalt välja toodud suurusi vaadeldes ei saa öelda, et uute konteinerite avad oleks ebanormaalselt väikesed, pigem on tegu keskmise suurusega avadega.

Ümberkorralduste käigus viis MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon Tartust ära viimased paberpakendikonteinerid (7 tk), mis tähendab, et edaspidi saavad linnakodanikud paberpakendijäätmeid panna kollasesse segapakendi silindrisse (sama kehtib ka teiste organisatsioonide konteinerite kohta). 2015. aastal paigaldatakse linna enda vahenditest eramajade linnaosadesse spetsiaalsed vanapaberikonteinerid. MTÜ Eesti Pakendiringlus, kes teeb Tartu pakendijäätmete kogumisel samuti ümberkorraldusi, on kinnitanud, et uutes kogumiskohtades, mida 2015. aasta esimesel poolel tekib Tartusse 19 tükki, hakatakse koguma ka paberpakendijäätmeid.

Tulenevalt ülaltoodust võib kinnitada, et linnavalitsus ei ole mingil moel takistanud taaskasutamist Tartu linnas ning pigem on asi just paremuse poole nihkunud. Toome siinkohal ära MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon poolt esitatud segapakendi kogumise mahutite eelised seni kasutuses olnud (kandiliste) mahutite ees:

- Suurem mahutavus (vanad mahutid mahutasid u 2 m^3 pakendijäätmeid, uued 3 m^3);
- Mahutite teenindustehnoloogia võimaldab silindrikujulisi mahuteid tühjendada ka raskesti ligipääsetavates asukohtades, mistõttu on uusi mahuteid võimalik paigaldada tiheasustuspiirkonda ja elanike kodudele lähemale (näiteks korterelamute piirkonda). Uute silindermahutite kasutuselevõtuga lisandus Tartusse juurde 16 segapakendi kogumise kohta;
- Mahutite konstruktsioon on kasutajale turvalisem (puuduvad suured rasked luugid, gabariidist väljaulatuvad metallidetailid (näiteks tõstesangad) ning sobivad seetõttu tiheasustuspiirkonda paremini;
- Mahutite visuaal erineb olmeprügi konteinerist ja seetõttu tuuakse uutesse mahutitesse senisest vähem olmeprügi;
- Mahutite teenindamine tekitab vähem müra, sest mahutil puuduvad detailid, mis tühjendamise käigus müra tekitavad (kaaned, luugid).

Samuti on MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon sõnul seoses uute pakendimahutite kasutuselevõtuga paranenud oluliselt materjali kvaliteet (olmeprügi ja suuremõõtmeliste mittepakendijäätmete maht on vähenenud) ning jäätmemahutid täituvad hästi. Regulaarseid pakendikonteinerite kontrollimise reide tegeva linnamajanduse osakonna ametniku kinnitusele ei eksisteeri Tartus olulisel määral pakendikonteinerite kõrvale asetatud "avadest mitte sissemahtuvate mõõtmega" pakendijäätmete probleemi, vaid pigem jäetakse konteinerite kõrvale suuri kilekotte väikeste pakendijäätmetega, olmejäätmeid jms.

2. Tartu linn on järjepidevalt propageerinud jäätmete sorteerimise ja taaskasutuse põhimõtteid. Praegu on võimalik väita, et osaliselt on sellest põhimõttest loobutud. Millistel põhjustel osutus otstarbekaks piirata jäätmete sorteerimist ja taaskasutust ja milline on uus domineeriv põhimõte Tartu jäätmekäitluses?

Tartu linn propageerib jätkuvalt jäätmete sorteerimise ja taaskasutuse põhimõtteid.

3. Jäätmekäitluse eest vastutavad ametnikud soovivad avalike pakendikogumiskohtade asemel kasutada linna kahte jäätmejaama. Kui realistlik on selline ettepanek olukorras, kus mitmete asumite elanikest on märkimisväärne protsent üksikud, eakad, väheliikuvad või oma elu korraldamiseks ühistransporti kasutavad inimesed?

Linnamajanduse osakonna ametnike poole on pöördutud küsimustega, kuhu tuleks paberpakendikonteinerite kadumisel panna paberpakendijäätmed. Sellistele küsimustele on vastatud, et need tuleb panna kollasesse segapakendikonteineritesse. Kuna inimesed on harjunud paberpakendikonteinerideid kasutama ka vanapaberi üleandmiseks, siis on küsitud ka, kuhu tuleks uutes oludes panna vanapaber.

Täna saab paberit ja pappi ära anda 5 moel:

- 1) kortermajadel alates 10 korterist on kohustuslik omada eraldi konteinerit paberi ja papi jaoks;
- 2) kohapeal kogumise teenuse võivad valida ka majad, kus on alla 10 korteri – kui majapidamistes tekib arvestatav kogus vanapaberit, võiks kaaluda koju vanapaberikonteineri paigaldamist. Selline lahendus sobib majapidamistele või eramajade gruppidele, kus tekib kvartalis vähemalt 240 liitrit paberit ja pappi.
- 3) kollastesse MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon silindritesse võib paberit ja pappi paigutada kuni tulevad eraldi konteinerid vanapaberi jaoks (2015. a algus);
- 4) jäätmejaamad Turu 49 ja Jaama 72c;
- 5) kokkuostupunktid (näiteks Jalaka 60B).

Vanapaberi kogumine on Tartu linnas aga juba pikemat aega korraldatud põhiliselt jäätmejaamade kaudu ning seda on ametnikud kodanikele öelnud juba aastaid, sh praegusel ajal.

Pakendite üleandmiseks on tartlastel järgmised võimalused:

- 1) kasutada avalikke kogumispunkte;
- 2) anda pakendid üle tekkekohas. OÜ Tootjavastutusorganisatsioon kogub eramajades pakendeid kilekotiga (nn roheline koti teenus) ning kortermajadel on võimalus tellida OÜ-lt Tootjavastutusorganisatsioon tasuta konteiner pakendite kogumiseks;
- 3) pakendid saab üle anda linna jäätmejaamades (Turu 49 ja Jaama 72c).

Tartu Linnavalitsuse hinnangul on täna tartlastel, sealhulgas üksikutel, eakatel ja väheliikuvatel elanikel võimalik leida endale sobiv viis pakendite üleandmiseks. Tuleb märkida, et eakad ja väheliikuvad inimesed, kes vajavad abi kaupade koju toomisel, vajavad väga suure tõenäosusega abi ka pakendite toimetamisel avalikesse kogumispunktidesse või jäätmejaamadesse.

Seadus sätestab, et kogumiskoht peab olema elaniku elukohast 500 meetri kaugusel. Kas nimetatud nõue kogumiskohtade tihedusele on Tartus täidetud ja kui ei ole, siis millistes linnaosades on seetõttu elanikel takistatud säästva eluviisi harrastamine.

Tartu linna pakendikogumisvõrgustik on küllaltki tihe, samas leiduvad selles mõned "augud", mis tulenevad sellest, et eramajade piirkonnas on kohati keerukas konteineritele asupaika leida. Nimetatud "auke" leiab Karlovas, Raadi-Kruusamäel, Ihastes ja Kesklinnas. Lisame käesolevale kirjale Tartu plaani, millele on peale märgitud konteinerite asukohad ja nende teenindusalad. Teenindusalade raadiused on kaardil 400 m, välja arvatud Ihastes, kus raadiuseks on 800 m. Ihastes, Ropka tööstuse ja Maarjamõisa linnaosades on asustustihedus all 1000 in/km² ning tulenevalt pakendiseadusest on sellisel juhul nõutav üks kogumiskoht 1000 m raadiuses. Ihastes on elanikel võimalik liituda nn roheline koti teenusega ja siiski jätkuvalt olla säästva eluviisi kandjaks. 2015. a lisanduvad Tartusse uued MTÜ Eesti Pakendiringlus kogumispunktid ja siis püütakse neid puudujääke vähendada ning tagada üle linna ühtlane pakendikogumispunktide võrgustik.

Lugupidamisega

/ allkirjastatud digitaalselt /
Valvo Semilarski
abilinnapea